

Insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention - fördelning riktade medel 2023

Beslutad

Sammanfattning/bakgrund

Staten och SKR har sedan 2012 gemensamt bedrivit ett långsiktigt arbete för att stärka och utveckla insatserna inom området psykisk hälsa och suicidprevention. Inom ramen för arbetet har staten årligen bidragit med utvecklingsmedel till kommuner och regioner och till SKR för utvecklingsstöd, samordning av kommuner och regioner samt viss administration och uppföljning.

Staten och SKR är överens om att det utvecklingsarbete som har bedrivits inom området psykisk hälsa och suicidprevention behöver fortsätta. Även om en positiv utveckling har skett över tid har samtidigt nya utmaningar inom området tillkommit. Dessa utmaningar behöver enligt överenskommelsen adresseras genom ett strategiskt, långsiktigt och samordnat utvecklingsarbete som omfattar såväl folkhälsopolitiska insatser som hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Utöver de regioninterna medlen för vilka detta beslutsunderlag gäller erhåller Jämtland län medel till en summa av drygt 11,5mkr vilka ska nyttjas i samverkan mellan länets kommuner och Region Jämtland Härjedalen. Beslut gällande nyttjande och fördelning av dessa medel Sociala vård och omsorgsgruppen, SVOM RS/756:3/2022

De medel som kan erhållas för landets regioner är riktade inom 4 insatsområden;

- Utvecklingsarbete utifrån lokala och regionala handlingsplaner
- Främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa bland barn och unga samt insatser för att stärka första-linjens vård och barn- och ungdomspsykiatri
- En förstärkt psykiatrisk traumavård
- En kunskapsbaserad och säker vård och omsorg

Varje insatsområde är förbundet med separat redovisning enligt fastslagen mall.

Beslutsförslaget är framtaget av en arbetsgrupp bestående av Verksamhetschef Område Psykiatri, Verksamhetschef Barn och Unga vuxna, Verksamhetschef Ungdomsmottagningen, Stabschef samt controller Nära Vård samt ekonom. Gruppen samordnas av Utvecklingsstrateg Psykisk hälsa Folkhälsoenheten.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING/BAKGRUND	1
1 BAKGRUND	3
2 SAMMANFATTNING ÖVERENSKOMMELSENS INNEBÖRD	3
2.1 Nuläge och identifierade utvecklingsbehov	4
2.2 Andra pågående initiativ och insatser som berör området psykisk hälsa och suicidprevention	4
3 EKONOMISK OMFATTNING AV ÖVERENSKOMMELSEN NATIONELLT OCH LÄNSÖVERGRIPANDE INKLUSIVE SYFTE	5
3.1 Fördelning till kommuner och regioner nationellt.....	5
3.2 Fördelning till Jämtland Län - samverkansmedel	5
4 FÖRSLAG TILL FÖRDELNING REGIONINTERNA MEDEL	7
4.1 Medel som kommer att erhållas	7
4.2 Fördelning per insatsområde, verksamhet, aktivitet.....	8
4.2.1 <i>Del I: Utvecklingsarbete och lokala handlingsplaner (Objekt 9907)</i>	8
4.2.2 <i>Del II: Barn och unga, inklusive BUP (Objekt 9907, 9904)</i>	9
4.2.3 <i>Del III Kunskapsbaserad och säker hälso- och sjukvård (Objekt 9907)</i>	9
4.2.4 <i>Del IV: Traumavårdsinsatser (Objekt 9907)</i>	10
4.2.5 <i>Fakturering och registrering av kostnader</i>	10
4.3 Villkor att beakta	11
4.3.1 <i>Redovisning av genomförda insatser – Krav för att få behålla medlen</i>	11

1 Bakgrund

Staten och SKR har sedan 2012 gemensamt bedrivit ett långsiktigt arbete för att stärka och utveckla insatserna inom området psykisk hälsa och suicidprevention. Inom ramen för arbetet har staten årligen bidragit med utvecklingsmedel till kommuner och regioner och till SKR för utvecklingsstöd, samordning av kommuner och regioner samt viss administration och uppföljning.

Parterna har enats om att överenskommelsen för 2023 ska syfta till att stimulera kommunala, regionala och länsgemensamma insatser som bidrar till förbättringar i verksamheterna och för patienter, brukare och anhöriga utifrån de behov som finns inom området psykisk hälsa och suicidprevention på nationell, regional och lokal nivå. Området är stort och komplext och omfattar flera målgrupper och perspektiv vilket, enligt parterna, behöver uppmärksammas i utvecklingsarbetet.

2 Sammanfattning överenskommelsens innebörd

I syfte att skapa långsiktighet, förutsägbarhet och goda planeringsförutsättningar för kommuner och regioner och andra berörda aktörer har parterna enats om att inriktningen på överenskommelsen 2023 kvarstår oförändrad från föregående överenskommelse inom området. Målsättningen med överenskommelsen är därmed fortsatt att öka tillgängligheten till vård och stöd av god kvalitet och att främja psykisk hälsa och förebygga och motverka psykisk ohälsa och suicid för personer i alla åldrar. De insatser som vidtas med stöd av överenskommelsen ska bidra till ökad jämlikhet i hälsa, jämställdhet mellan kvinnor och män och att stärka barnrättsperspektivet i enlighet med barnkonventionen.

De prioriterade områden som lades fast i 2019 års överenskommelse kommer att ange inriktningen för arbetet även under 2023.

I budgetpropositionen för 2023 har regeringen aviserat att en ny strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention ska tas fram med utgångspunkt i det underlag som Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen, tillsammans med 24 berörda myndigheter, ska redovisa till regeringen senast den 1 september 2023 (S2020/06171). Ett omtag avseende överenskommelsen ska göras när den nya strategin finns på plats och den kommande strategin med uppföljningsbara mål, kan utgöra ett stöd i hur framtida överenskommelser kan utformas och kommuners och regioners insatser följas upp.

2.1 Nuläge och identifierade utvecklingsbehov

Nuläge och fortsatta utvecklingsbehov inom området psykisk hälsa och suicidprevention har i överenskommelsen uppmärksammats inom följande områden:

- Psykisk hälsa och suicidprevention behöver uppmärksammas inom folkhälsopolitiken
- Vården och omsorgen behöver bli mer jämlik, personcentrerad och tillgänglig
- Vissa grupper behöver uppmärksammas särskilt
- Det suicidpreventiva arbetet behöver utvecklas och stärkas

2.2 Andra pågående initiativ och insatser som berör området psykisk hälsa och suicidprevention

För att åstadkomma en förbättring av insatserna inom området psykisk hälsa och suicidprevention krävs ett strategiskt, effektivt och långsiktigt arbete som bygger på samordning och samverkan mellan flera olika aktörer på olika nivåer. Det är ett stort och komplext område med varierande behov av åtgärder. På nationell nivå genom hälso- och sjukvårdspolitiken och socialtjänstpolitiken men också genom den övergripande nationella folkhälsopolitiken och inom ramen för Sveriges genomförande av FN:s Agenda 2030. Förutom de överenskommelser som träffas mellan staten och SKR för 2023 finns också flera andra pågående insatser som är av stor vikt för utvecklingen inom området.

Stora omställningar pågår i den svenska hälso- och sjukvården och omsorgen som påverkar området psykisk hälsa och suicidprevention. Bl.a utvecklingen av en god och nära vård med primärvården som nav, en sammanhållen barn- och ungdomshälsovård, mer samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet, och en hållbar, förebyggande och mer tillgänglig socialtjänst.

Det är angeläget att de insatser som vidtas med stöd av denna överenskommelse så långt som möjligt samordnas med övriga pågående initiativ, detta i syfte att skapa förutsättningar för synergier, långsiktighet och förbättrade förutsättningar för ett strategiskt arbete där patienten och brukaren står i centrum och där vårdens och omsorgens resurser används på bästa sätt.

Samtliga utvecklingsområden likväl som överenskommelsens innehåll och prioriterade områden stämmer väl överens med den av Region Jämtland Härjedalens Regionfullmäktige i juni 2022 antagna reviderade Långsiktiga utvecklingsplan för arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention.

Planerade insatser utifrån föreslagen fördelning bedöms utifrån detta kunna generera positiva synergieffekter med redan pågående utvecklingsarbeten.

3 Ekonomisk omfattning av överenskommelsen nationellt och länsövergripande inklusive syfte

3.1 Fördelning till kommuner och regioner nationellt

Överenskommelsen 2023 omfattar totalt 1 640 500 000 kronor, varav 1 615 000 000 kronor fördelas till kommuner och regioner och 25 500 000 kronor fördelas till SKR.

Fördelning av stimulansmedel nationellt 2023

Regioner	Belopp kronor
Utvecklingsarbete utifrån lokala och regionala handlingsplaner	217 000 000
Främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa bland barn och unga samt insatser för att stärka förstalinjens vård och barn- och ungdomspsykiatri	377 000 000
En kunskapsbaserad och säker vård och omsorg	100 000 000
En förstärkt psykiatrisk traumavård	50 000 000

Utöver ovan medel erhåller länen (regionerna och kommunerna gemensamt) följande medel:

Länsgemensamma medel	Belopp kronor
En mer sammanhållen, behovsanpassad och personcentrerad vård och omsorg för personer med samsjuklighet	200 000 000
En systematisk patient-, brukar- och anhörigmedverkan i vården och omsorgen	24 000 000
Stärkt och utvecklat suicidpreventivt arbete	200 000 000
Främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa bland barn och unga samt insatser för att stärka förstalinjens vård och barn- och ungdomspsykiatri - medel till ungdomsmottagningar	150 000 000

3.2 Fördelning till Jämtland Län - samverkansmedel

Medlen fördelas av SKR till kommuner och regioner utifrån befolkningsandel.

För följande satsningar används andra fördelningsmodeller:

- insatser för barn och unga inklusive ungdomsmottagningar fördelas utifrån andel av befolkningen som är 0–25 år i respektive region,
- medel för brukarmedverkan fördelas med 1 000 000 kronor per län förutom de tre storstads länen som vardera tilldelas 2 000 000 kronor

- medel för samverkan utbetalas till den aktör som regionen och länets kommuner anger som mottagare med fördelningsnyckeln 5 000 000 kronor per län och resten fördelat efter befolkningsmängd

2023 avsätter staten totalt 11 516 798 kr till Jämtlands län för gemensamma insatser inom nedan områden:

Till Jämtlands län	År 2023
Syfte	Belopp kronor
I Insatser för personer med samsjuklighet	6 196 987
II Insatser för stärkt brukarmedverkan	1 000 000
III Suicidprevention	2 519 972
IV Ungdomsmottagningen (objekt 9904)	1 799 839
TOTALT	11 516 798

Vid SVOM 2023-02-24 fastslogs nedanstående fördelning enligt Beslutsunderlag angående länsgemensamma medel inom ramen för nationell satsning om psykisk hälsa. Förutom fördelning av medel beslutades enligt förslag även ansvar för rekvisering och återredovisning av 2023 års medel, hänvisning RS/756:3/2022

En mer sammanhållen, behovsanpassad och personcentrerad vård och omsorg för personer med samsjuklighet

Insats	Ansvarig verksamhet	Summa kronor
Samordningsfunktion kommunerna/länet	Region Jämtland Härjedalen, enhet samhällsutveckling (tom 2023-09-30). Medel bör därefter följa uppdraget.	1 098 494
Samordningsfunktion regionen/länet	Region Jämtland Härjedalen, Folkhälsoenheten	1 098 494
Uppstart MiniMaria Jämtland Härjedalen 2023	Östersunds kommun och Region Jämtland Härjedalen, BUP.	4 000 000
Totalt:		6 196 987

En systematisk patient-, brukar- och anhörigmedverkan i vården och omsorgen

<i>Insats</i>	<i>Ansvarig verksamhet</i>	<i>Summa kronor</i>
Stärkt patient-, brukar- och anhörigmedverkan i Region Jämtland Härjedalen	Region Jämtland Härjedalen, Folkhälsoenheten	500 000
Stärkt patient-, brukar- och anhörigmedverkan i länets kommuner	Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre och Östersunds kommuner <i>Fördelning av medel enl. befolkningsmängd 1 nov 2022.</i>	500 000
Totalt:		1 000 000

Ett stärkt och utvecklat suicidpreventivt arbete

<i>Insats</i>	<i>Ansvarig verksamhet</i>	<i>Summa kronor</i>
Regioninterna aktiviteter för ett stärkt och utvecklat suicidpreventivt arbete i samverkan	Region Jämtland Härjedalen, Folkhälsoenheten	859 986
Kommunala aktiviteter för ett stärkt och utvecklat suicidpreventivt arbete i samverkan	Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre och Östersunds kommuner <i>Fördelning av medel enl. befolkningsmängd 1 nov 2022.</i>	859 986
Samverkan med Civilsamhället	Region Jämtland Härjedalen, enhet Samhällsutveckling (tom 2023-09-30)	800 000
Totalt:		2 519 972

Stärka och utveckla ungdomsmottagningarnas arbete

<i>Insats</i>	<i>Ansvarig verksamhet</i>	<i>Summa kronor</i>
Utveckla ungdomsmottagningens arbete för att nå hela länets ungdomar	Region Jämtland Härjedalen, Ungdomsmottagningen	1 799 839
Totalt:		1 799 839

4 Förslag till fördelning regioninterna medel

4.1 Medel som kommer att erhållas

För Region Jämtland Härjedalen innebär denna överenskommelse att följande medel kommer att erhållas.

Till Region Jämtland Härjedalen	2023
Syfte	Belopp kronor
I Utvecklingsarbete utifrån lokala och regionala handlingsplaner	2 734 170
II Främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa bland barn och unga samt insatser för att stärka förstalinjens vård och barn- och ungdomspsykiatri	4 523 596
III Kunskapsbaserad och säker vård och omsorg	1 259 986
IV Förstärkt psykiatrisk traumavård	629 993
TOTAL INOM SATSNINGEN PSYKISK HÄLSA	9 147 745

4.2 Fördelning per insatsområde, verksamhet, aktivitet

Översikt per insatsområde samt procentuell fördelning

Specifik inriktning och krav på separat rapportering	2023	Område Barn och unga vuxna	Område Vuxen Psykiatri	Primärvård	Ungdomsmottagning
Kst		1626	1617	1029, 2681, 2531	2688
I. Utvecklingsarbete – Handlingsplanen mm	2 734 170	700 000	1 284 170	750 000	
II. Insatser barn och unga	4 523 597	3 823 596			700 000

III. Kunskapsbaserad och säker vård och omsorg	1 259 986		999 986	260 000	
IV. Traumavårdsinsatser	629 993	179 993	450 000		
Totalt	9 147 745	4 703 589	2 734 156	1 010 000	700 000
Procentuell del	100%	51%	30%	11%	8%

4.2.1 Del I: Utvecklingsarbete och lokala handlingsplaner (Objekt 9907)

Utvecklingsarbete utifrån lokala och regionala handlingsplaner lokala och regionala handlingsplaner inklusive målsättningar och åtgärder för att utveckla ett strategiskt och långsiktigt utvecklingsarbete inom området psykisk hälsa och suicidprevention.

Verksamhet	Summa kronor	kostnadsställe
Vuxenpsykiatri		
Köpt vård/Korta köer. KBT-behandling samt NP utredningar och behandlingsåtgärder med målet att öka tillgängligheten och stärka patientsäkerheten.	1 174 170	1617
OCD team-Handledning ny arbetsmetod (24 h handledning) samt OCD team- Personalkostnad specialistpsykolog uppstart ny arbetsmetod	110 000	1617
Nära vård – Primärvård		
Stabsstöd inom digitalisering psykisk hälsa kopplat mot mål gällande tillgängliggörande första kontakt med vården i fler former.	750 000	1029
Barn, unga och vuxna (BUV)		
IKB team med Östersunds kommun. Självska-depatienter med samtidigt föräldrastödsbehov av socialtjänst. Riskerar HVB samt slutenvård. Suicidprevention. Politiskt beslut finns att medel ska tas från stimulansmedlen.	700 000	1626
Totalt:	2 734 170	-

4.2.2 Del II: Barn och unga, inklusive BUP (Objekt 9907, 9904)

Främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa bland barn och unga samt insatser för att stärka första-linjens vård och barn- och ungdomspsykiatri

Verksamhet	Summa kronor	Kostnadsställe
Barn, unga och vuxna (BUV)		

Fortsatt utveckling BUP mottagning första linjen. Inom ramen för PV uppdraget. Öka tillgänglighet BUP:s första linje mottagning	823 596	1626
Köp externa utredningar. Minska väntetid NP utredningar	1 500 000	1626
PTP-psykologer, 1-årig anställning. Korta köer	1 500 000	1626
Ungdomsmottagning		
Kurator/psykologtjänst ungdomsmottagningen. Bedömning vårdnivå, minska risk för onödiga remisser till specialistpsykiatri vuxen och barn	700 000	2688
Totalt:	4 523 596	

4.2.3 Del III Kunskapsbaserad och säker hälso- och sjukvård (Objekt 9907)

Målsättningen är att vården och omsorgen ska bli mer kunskapsbaserad och säker vilket är en förutsättning för ökad jämlikhet och personcentrering med särskilt fokus på psykisk hälsa och suicidprevention.

Förutom att stärka professionens långsiktiga lärande är kunskapen också ett viktigt verktyg för att åstadkomma en mer jämlik och säker vård och omsorg och för att stärka patient- och brukarmedverkan.

Verksamhet:	Summa kronor	Kostnadsställe
Nära vård – Primärvård		
Steg 1 utbildning, kostnader två personer under utbildning	260 000	2681, 2531
Vuxenpsykiatri		
Neuropsykiatrisk utbildning. Framtagande av utbildning för kompetenshöjning - neuropsykologiska mottagningen och primärvård. Kostnader för 2 arbetsdagar för 5 medarbetare läkare och specialistpsykolog	40 000	1617
Patient- och närståendebildning (PNU) fysisk samt digital version- kopplat till tillgänglighet och kunskapsbaserad och säker vård. Utbildning som kommer klassas som prioriterad behandling utifrån nationella riktlinjer ADHD	259 986	1617
PTP-psykologer , anställningar med mål förbättra tillgänglighet- korta köer psykologisk behandling. Framtida kompetensförsörjning tillgänglighet/arbetsmiljö.	700 000	1617
Totalt:	1 259 986	

4.2.4 Del IV: Traumavårdsinsatser (Objekt 9907)

För att stärka den psykiatriska traumavården. Med psykiatrisk traumavård åsyftas insatser som syftar till att förebygga, behandla och rehabilitera traumatiska upplevelser, inklusive diagnoser eller tillstånd.

Verksamhet:	Summa kronor	Kostnadsställe
Barn, unga och vuxna (BUV)		
Kompetenshöjning traumabehandling: Utbildning och handledningskostnader samt kostnader för personalbortfall	179 993	1626
Vuxenpsykiatri		
Traumavård – intensivvecka upphandlad via extern part med syfte att skapa tillgänglighet, korta köer traumaväntelista.	450 000	1617
Totalt:	629 993	

4.2.5 Fakturering och registrering av kostnader

Medlen till kommuner och regioner och till SKR utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 1 december 2023. Den information som ska ingå i rekvisitionen framgår av bilaga till överenskommelse. Rätten till bidrag förfaller om rekvisition inte inkommit inom denna tid. Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2024.

Kostnader för regioninterna aktiviteter inom denna satsning ska registreras till objekt 9907. Avseende ungdomsmottagning ska objekt 9904 användas.

4.3 Villkor att beakta

I medel som fördelas till Division Nära vård ska privata utförarens behov inventeras och inkluderas.

Regioninterna villkor att beakta som ska framgå av beslutsunderlag gällande alla riktade statliga medel/nationell satsning:

- Målsättningen är att nyttja befintliga resurser för att uppnå /svara mot krav och kriterier i den aktuella nationella satsningen.
- Om en aktivitet i uppdraget innefattar en investeringskostnad så kan bara innevarande års avskrivning konteras mot objektet.
- Samtliga utförare, oavsett driftsform, ska kunna redovisa uppdragets aktiviteter och kostnader.
- Nya aktiviteter/utvecklingsprojekt får inte beviljas utan en budgetkalkyl för hur aktiviteten ska finansieras om/när riktad nationell satsning upphör. Det ska framgå hur implementering ska ske i ordinarie verksamhet i befintlig budget, vad aktiviteten kan ersätta av befintlig verksamhet eller hur avveckling av utvecklingsprojekt ska ske

4.3.1 Redovisning av genomförda insatser – Krav för att få behålla medlen

Kommuner och regioner ska redovisa de insatser som har genomförts med stöd av medlen från överenskommelsen samt användning och förbrukning av medel för verksamhetsåret 2023. I detta ingår att redovisa effekter och måluppfyllelse av vidtagna insatser. Redovisningen ska lämnas i det enkätverktyg som tillhandahålls av Socialstyrelsen, senast den 31 januari 2024. Datumet är ändrat från det som är angivet i överenskommelsen, 31 mars, med anledning av att myndigheterna slutredovisar regeringsuppdraget i september 2024.

Regeringskansliet (Socialdepartementet) och Kammarkollegiet har rätt att begära in kopior av räkenskaper och övrigt underlag som rör bidragets användning.

Utvecklingsstrateg regionintern samordning psykisk hälsa Folkhälsoenheten ansvarar för att samordna Region Jämtland Härjedalens återrapporering. För respektive insatsområde ansvarar verksamheter som beviljats medel att senast 31 december 2023 inkomma med underlag som grund för redovisning/återrapporeringen. Förhandsversioner av enkäter, som underlag för frågor som ska besvaras kommer att sändas ut senast sista september 2023 till berörda verksamheter.